



Remissvar: SOU 2025:24 - Publiken i fokus: Reformen för ett starkare filmland

Biografcentralen tackar för möjligheten att lämna synpunkter på betänkandet. Som visnings- och medlemsorganisation med fokus på biografens utveckling vill vi särskilt betona biografens centrala roll i filmpolitiken.

Nedan följer våra viktigaste synpunkter.

Biografens roll i filmpolitiken måste stärkas

Biografen är filmens huvudscen och en publik mötesplats för konstnärliga, demokratiska och kulturella upplevelser. Biografföreställningen är en konstart i sig och erbjuder en upplevelse som inte kan ersättas av hemmavisning. Trots detta har biografens roll i praktiken marginaliserats i filmpolitiken under senare år. Vi välkomnar att utredningen lyfter biografens roll (bl.a. avsnitt 10.2.5 och 11.4), men efterfrågar mer konkreta förslag om långsiktiga investeringar i visningsledet.

Kvalitetsfilmsbiografer och komplementbiografer – en grundbult för mångfald och demokrati

De biografer som visar ett brett och icke-kommersiellt utbud – ofta kallade kvalitetsfilmsbiografer eller komplementbiografer – är avgörande för att publiken i hela landet ska få möjlighet att se film från fler perspektiv än det anglosaxiska. Utredningen nämner begreppet *komplementbiograf* (s. 134-135) i samband med biografstöden, men utvecklar inte dess centrala roll i det svenska filmekosystemet. Vi vill därför särskilt lyfta fram dessa biografers betydelse.

Komplementbiograferna är ofta ideellt eller kommunalt drivna och fungerar som det kulturella navet på medelstora och större orter. De är nyckelaktörer för att distributörer ska våga köpa in filmer från andra delar av världen – från Latinamerika, Asien, Afrika och hela Europa. Utan dessa biografer hade stora delar av det icke-anglosaxiska filmutbudet inte nått svensk publik över huvud taget. Biograferna möjliggör därmed filmens roll som samtidsspegel, brobyggare och demokratisk plattform.

Det är dessa biografer som säkerställer att filmpolitikens mål om mångfald, tillgänglighet och kvalitet faktiskt blir verklighet. Komplementbiograferna gör det inte för kommersiell vinning, utan som ett uttryck för filmkärlek, solidaritet eller kulturpolitisk aktivism. Det är därför avgörande att filmpolitiken erkänner deras roll mer explicit och att stöd till dessa aktörer prioriteras, säkras och ges långsiktiga förutsättningar.

Stärk och säkra långsiktiga biografstöd

Stödet till biografier består i dag av relativt små belopp som sällan möjliggör långsiktig utveckling. Biografverksamhet kräver resurser till publikarbete, teknisk upprustning och bredd i repertoaren. Vi ställer oss bakom förslagen om sänkt moms och återinförd biografavgift (kap. 11.4), men anser att delar av avgiften bör öronmärkas till direkt utveckling av biografledet.

Öppen statistik och data – en förutsättning för utveckling

Vi vill understryka behovet av tillgänglig, aktuell och öppen statistik för att biografier ska kunna utveckla sin verksamhet. Idag är besöksstatistiken helt stängd för oberoende svenska biografier. Att verka i en bransch utan transparenta möjligheter att jämföra eller lära av andra, gör att många biografier måste repertoarsätta mer eller mindre i blindo, vilket försvårar utveckling och riskminimering.

Vi stödjer därför förslaget i utredningens avsnitt 12.1 (s. 228) om att återföra 2 miljoner kronor till Filminstitutet från Myndigheten för Kulturanalys, i syfte att förstärka ett nationellt statistikansvar. Vi är också övertygade om att hela filmlandskapet skulle vinna på ytterligare satsningar på tillgängliggörande av statistik, och efterfrågar löpande publicering av öppna besökssiffror per vecka och nedbrutna till biografnivå per månad, samt kompletterande analyser. Goda exempel finns i Danmark genom [DFI:s statistikportal](#) och i Norge via [Film & Kino](#), där statistik är öppet tillgänglig och möjliggör professionell verksamhetsutveckling. Sverige får inte halka efter.

Stärk strukturerna som stödjer biografverksamheten

Ett fungerande nät av biografier i Sverige kräver stödstrukturer för samordning, kunskapsspridning och utveckling. Organisationer som Biografcentralen spelar en viktig roll i att stötta små biografier, erbjuda samlad kunskap och utbildningar, arbeta med tillgänglighet och skapa publikarbete nationellt. Vi anser att stödet till visningsorganisationer och medlemsorganisationer bör säkras och utvecklas som en del av den nationella filmpolitiken, vilket bör avspeglas tydligare i kommande riktlinjer och stödförordningar.

Avslutningsvis ser vi positivt på att biografens roll uppmärksammas i denna utredning, men efterlyser fler konkreta förslag för att biografier ska kunna utvecklas och blomstra. Biografen är både kultur, mötesplats och samhällsfunktion – den förtjänar att ges en mer central plats i framtidens filmpolitik.

NoI 2025-06-25

Jens Lanestrand

Verksamhetsledare Biografcentralen

Olle Agebro

Ordförande Biografcentralen